

NÅR 11 ORDFØRERE SKRIVER BREV.

Så har de 11 ordførerne fra «sørfronten» igjen tatt penna fatt. Denne gangen i form av et brev til styreleder for Helse Nord (HN) og styreleder for Helgelandssykehuset (HSYK). Brevet er ikke sendt adm dir Cecilie Daae og heller ikke adm dir for HSYK, som vel egentlig er lederen for omstillingsarbeidet i HSYK. Normalt kan dette oppfattes som et ønske om avstand til de to administrative lederne. Hvorvidt det er det er jeg usikker på ut fra de ulike forhold som tas opp. Det er imidlertid en kjent sak at «sørfronten» lenge har ønsket å få avsatt adm dir for HSYK uten å ha lykkes, subsidiært å få ledelsen for HSYK forflyttet fra Rana og til Sandnessjøen. Det siste er det ikke blitt noe av fordi det henger sammen med plasseringen av det nye sykehuset på den såkalte «aksen». Det gjenstår mye før den siden av saken er landet.

Jeg har lagt merke til et par forhold som er omtalt i brevet. For det første rettes det en sterkt advarende pekefinger mot at HSYK erverver det gamle sykehjemmet på Selfors uten at det er begrunnet. Begrunnelsen for erhvervsen er klar og grei. For det første har HSYK årlige leiekostnader i Rana som er på nivå med kjøpesummen. Det vil si at anskaffelsen har en «pay back» på ca ett år og i virkeligheten så lønnsomt at det ikke bør føre til noen stor debatt. I et normalt selskap vil en slik anskaffelse bare blitt gjort og ikke vært noen styresak. For det andre kan sykehjemmet oppgraderes for ca 500 mill kroner og skaffe HSYK ytterligere ca 90 sykehussenger. For det tredje er deler av sykehjemmet allerede tatt i bruk i forbindelse med coronaen og benyttes nå også til andre formål.

Videre sies det i brevet at man må legge dagens situasjon til grunn for de valg som må tas i framtida. Det betyr i klartekst at man skal se helt bort fra de endringer som skjer ved at Helgeland sør for Korgenfjellet har vært i tilbakegang i mer enn 30 år og at tilbakegangen fortsetter og sannsynligvis vil aksellerere. Videre ser man helt bort fra at Rana er den eneste kommunen på Helgeland som har vokst de siste 30 årene og at veksten der er på nivå med tilbakegangen i de øvrige kommunene på Nord-Helgeland. Ellers er det et faktum at det ligger an til sterkt vekst i dette området fordi flyplassen kommer, det blir realisert en batterifabrikk med flere tusen nye arbeidsplasser, samt at djupvasskaia kommer før eller senere. Dette er altså forhold som det skal sees helt bort fra.

Jeg er forundret over at ikke de 11 ordførerne ikke tar opp alle de utfordringene som HSYK står overfor. Jeg nevner følgende:

- Hvordan få finansiert et nytt sykehus på «aksen» og som koster minst 50% mer enn den investeringsrammen som HN har fastsatt og der HSYK mangler mesteparten av den egenkapitalen som skal til for å realisere prosjektet.
- Hvordan få ryddet opp i den famøse tarmkreftsaken i Sandnessjøen der resultatene er meget nedslående og der den eneste riktige konklusjonen er å legge ned hele den typen behandling i Sandnessjøen ut fra det tallmaterialet som foreligger og normale statistiske risikovurderinger.
- Hvordan få ryddet opp i den ukulturen som er dokumentert til overmål i de varslings sakene som så lang er forbilledlig behandlet, ut fra det som er offentlig kjent så langt og vel dokumentert. Dette ansees som overmåte viktig når det skal bli ett sykehus lokalisert på to steder.
- Hvordan kan de 11 ordførerne medvirke til å videreutvikle Rana Sykehus slik det er lagt opp til i statsråd Høies plan.
- Hvordan medvirke til å utvikle en «fall back» posisjon for HSYK når det blir mer og mer åpenbart etter som tida går at statsråd Høies plan ikke er gjennomførbar rent økonomisk. Å komme i denne situasjonen kunne vært unngått hvis Høies vedtak hadde vært basert på solide utredninger og ikke benkeforslag utklekt på bakrommet i en forlenget kaffepause.

Det er mange med meg som ikke har noen tru på den utviklingsmodell som er valgt eller pådyttet HSYK. Hvis denne modellen hadde vært anvendt ved jernverksomstillingen på slutten av 1980-tallet, ville ikke to nye «world scale» smelteverk blitt bygget og heller ikke stålproduksjonen blitt modernisert. Det ville ikke vært noen smelteverk i MIP i dag. Antall ansatte i industriparken ville ikke vært 2200 som i dag, men 200 – 300. Innbyggertallet i Rana hadde ikke vært 26 000, men 16 000. Noen ny flyplass hadde det ikke vært snakk om og interessen for å bygge en batterifabrikk i Rana hadde ikke vært der fordi det industrielle miljøet ville vært mer eller mindre avvirket. Hvis jeg som leder for konseptarbeidet ved jernverksomstillingen hadde foreslått å bruke 7-8 år på å legge ned råjernverket og bygge ny industri ville jeg vært uten jobb. Dette ble gjort i løpet av 1 – ½ år. Å gjøre det samme ift HSYK er mulig. Men da må statsråd Høies modell skrotes og så får man leite fram ressursgruppas rapporter. Og så må noen ta motet til seg å fortelle statsråd Høie at hans plan ikke er gjennomførbare.

Per Waage

(cand oecon/pensjonist/samfunnsdebattant)